

helyen megelőző feltárást végeztünk. A kutatott 674 m²-en 34 objektumot tártunk fel. A humuszosítás után szórta mutatkoztak a régészeti jelenségek, szinte a teljes területen. Kisebb gödrök mellett nagy mennyiségű cölöphelyet tártunk fel, feltehetően egykori felszíni épületek nyomait. Leletanyag csak néhány gödörből került elő, ez alapján a telepet a késő bronzkor időszakához köthetjük. Kevés állatcsont mellett főleg kerámia került elő az objektumokból, egy öntőminta, a felszínről néhány kovát gyűjtöttünk.

Munkatársak: Bodródi Miklós, Nagy Norbert, Fenyvesi Anita.

VOICSEK VANDA

47. Berzence határa

(Somogy megye) Ó, LT, Ró, Kk

Berzence területén 2010. november 8–11. között terepbejárást végeztünk, melynek során 6 új lelőhelyet regisztráltunk: *Bukvina V.* (KÖH 76467); *Nagy-és Kisgerendai-dűlő III. és IV.* (76469, 76471); *Lipótháza-dűlő* (76473); *Vadaskerti-dűlő* (76475); *Vadaskerti-árok* (76477). A lelőhelyek kora az őskortól a késő középkorig terjed. A Lipótháza-dűlőben fekvő, 15–17. századi kerámiával jelzett lelőhely feltehetően a középkori oklevelekben Lippahas néven szereplő településsel azonosítható.

Munkatársak: Miklós Gergely, Rózsás Márton, Sternád Vilmos.

ZATYKÓ CSILLA

48. Bezenye határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, LT, Ró

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli időben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Bezenye határában hét lelőhelyen haladt keresztül a nyomvonal, itt három korábban ismeretlen lelőhely került elő a vizsgálat során: *Országhatár-dűlő VII.*, *Alsókövesúti-dűlő II.*, *Hegyeshalmi úttól délre* (KÖH 74399, 74401, 74405).

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

49. Bezi, Faluhely-dűlő

(KÖH 31095)

(Győr-Moson-Sopron megye) V, LT, Á, Kk

Célkitermelő területén végeztünk megelőző feltárást 2010. március 4. és július 22. között. A terepbejárás és a 2009. évi megfigyelés eredményei alapján Árpád-kori falu feltáráására számítottunk. Elő is került néhány szórványos középkori és késő középkori objektum, az Árpád-kori falu azonban a lelőhelytől É-i irányba, a célkitermelő által nem érintett dombháton terülhet el.

A megelőző feltárást által érintett 2,5 hektárnyi területen 437 objektumot dokumentáltunk. Az előkerült mintegy 50 településobjektum a kevés atipikus kerámiatöredék alapján őskori településhez tartozhatott. Az Árpád-kori objektumok száma is csekély, csupán néhány tucat. A késő középkor időszakából származik néhány kút vagy ciszterna, ill. egy nagy árokrendszer, ami esetleges állattartásra utal (a ciszternák egyikében 2 teljes marhacsontváz is előkerült).

A legnagyobb meglepetést a *korai és kései vaskorból* származó temető előkerülése szolgáltatta. A HaC-periódusra datálható, erősen megszántott urnatemető szinte teljes egészét sikerült feltárni, 100 feletti sírszámával a Dunántúl legnagyobb ilyen jellegű temetői közé tartozik. A gazdag kerámiaanyag a csekély sírmélység és a rossz égetés miatt igen rossz állapotú. A területen megfigyelt 7 körárok szintén a kora vaskorra keltezhető, sírmaradványt csak az egyik közepén figyeltünk meg, annak is csak a legalját.

A *kelták* temetőjüket valószínűleg az akkor még látható halmok miatt nyitották meg a területen: a kisebb Hallstatt-kori urnasírok közül többet vág kelta temetkezés, a kelta sírkerítő-árkok ugyanakkor szemmel láthatólag a halmokhoz vannak igazítva. A kelta sírok egy része rabolt: a rablógödröket pontosan a sírokra ásták rá, így közel egykorú rablásról lehet szó. A nem rabolt halmok gazdag leletanyaga (bőséges ékszemmeléklet, fegyverek) gazdag társadalomról tanúskodik. Néhány sír szuperpozíciója több generáció idetemetkezését bizonyítja.

BÍRÓ SZILVIA – MOLNÁR ATTILA

50. Bezi, Kastély-tábla

(KÖH 74333)

(Győr-Moson-Sopron megye) U, B

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli időben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Bezi és Enese határában, Péterháza-puszta környékén futó nyomvonal a középkori Péterháza D-i részét keresztezi, ezen a részen több nagy kiterjedésű, a korábbiak során már ismert lelőhelyet pontosítottunk. Egy korábban ismeretlen lelőhelyet is találtunk újkőkori és bronzkori felszíni telepnyomokkal.

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

51. Békéscsaba, Balassa utca

(KÖH 3125)

(Békés megye) LT, Sza, Á, Kk

Gépipari összeszerelő csarnok építéséhez kapcsolódóan 2010. júliusban a lelőhelynek a csarnokhoz vezető út utépítésével érintett szakaszán folytattunk megelőző

feltárást. Akkor 1 szarmata kori sír és szarmata település részlete került elő.

2010. október 18. és november 22. között megelőző feltárást végeztünk a tervezett épület területén, 5371 m²-en, ahol 144 objektum került elő. A humuszréteg eltávolítását egy ütemben végeztük, a már látszó objektumfoltok egyidejű bontásával. A telepobjektumok legnagyobb része vaskori, kelta, ezenkívül előkerült 42 szarmata, 10 Árpád-kori, 7 késő középkori és 5 újkori településobjektum is. Egy szarmata kori csecsemő sírja került napvilágra a terület Ny-i felén áthúzódó, hasonló korú árokból. A változatos formájú és különböző méretű gödrökből és árkokból nagy mennyiségű kerámiaanyag került elő.

Az épülő ipari csarnok ÉNy-i részében tervezett kamionforduló területén, az egyik tárológödörből két kelta kori, nagyméretű, ép edény látott napvilágot. Ezek váza alakú és hombár alakú tárolóedények lehettek. A kelta kori objektumokból továbbá kézzel formált és korongolt kerámiatöredékek kerültek elő: többnyire a korra jellemző, grafitos soványítású, szürke színű, csillogó, megvastagodó peremű edények töredékei, és fényezett felületű, behúzott peremű tálak darabjai. Egy vízszintesen kihajló peremű, téglaszínű, nagyméretű hombár szinte minden töredéke előkerült az egyik szemetesgödörből. Az egyik agyagkinyerő gödörből egy üveg karperec darabja került a felszínre.

Az Árpád-kori kerámia többségét bekarcolt hullámvonalköteggel, a késő középkori, vékony falú kancsókat, korsókat, tálakat pedig festéssel, tagolt peremmel díszítették.

VÁRI ANITA

52. Békéscsaba, Belterület

(Békés megye) Sza, Á, Kk, Kú

2010 folyamán a város szennyvíztisztításának és csatornahálózatának fejlesztése keretében végzett földmunkákat folyamatos régészeti megfigyelésünk mellett végezték.

Baross út 6. (MRT 10. k. 2/304 lh., KÖH 3200): A 60–100 cm széles árok összesen 60 m hosszan szelte át a lelőhelyet, mélysége 2,7 m körül volt. Október 12–19. között néhány késő középkori–újkori edénytöredéket találtunk; más régészeti jelenséget nem tudtunk megfigyelni.

Berényi út eleje (MRT 10. k. 2/295 lh., KÖH 3191): Június 21–29., augusztus 5–13. és október 19–26. között dolgoztunk a lelőhelyen. A 100 cm széles, 170 m hosszú, 2,7 m mély árokban egy darab szarmata kori edénytöredéket találtunk, más jelenséget nem.

Corvin u. 8–16. (MRT 10. k. 2/291 lh., KÖH 3187): Erre a területre, a 8. sz. ház helyére tette a korábbi szakirodalom az Ábránfy-kastély helyét, mely a 16. sz. első felében állt. A terület beépített, a kastély elpusztult. A lelőhelyen 1983-ban Jankovich-Bésán Dénes ásatást végzett: a Gáva-kultúra, a szarmata kor, az avar kor és az Árpád-kor leletei kerültek elő a 16. sz. telken. A kastély nyomait nem találták meg; Jankovich B. D. megállapí-

tása szerint a kastély nem itt állt, hanem keletebbre. November 3–8. között végzett munkánk során a 80 cm széles, kb. 100 m hosszú árokban néhány Árpád-kori, késő középkori–újkori kerámiatöredéket találtunk.

Evangélikus szeretetotthon (MRT 10. k. 2/224 lh., KÖH 3120): A lelőhelyen a korábbi topográfiai munkák során Árpád-kori és szarmata edénytöredékek kerültek elő. Most az október 7–8-án végzett munkák során néhány szarmata kori edénytöredéket találtunk.

LISKA ANDRÁS

53. Békéscsaba-Nagymegyer, Baromfitelep

(KÖH 73951)

(Békés megye) Á

A Békéscsaba–Kondoros összekötő kerékpárút tervezett nyomvonalán 2010 júniusában szisztematikus terepbejárást végeztünk. A vizsgálat alá vont területek nagyobb részt változatos növénytakaróval fedettek voltak. A tervezett úttengelytől számított 100–100 m-es sávban végeztünk felszíni lelőhely-felderítést. A felkutatott 18 lelőhely a vaskorra, a szarmata korra, a késő avar korra és az Árpád-korra volt keltezhető. Közülük 16 lelőhely márt ismert volt, két új lelőhelyet találtunk, az egyiket Békéscsaba területén.

A várostól ÉNy-ra, az itt haladó széles és mély ÉNy–DK irányú, határozott folyóvölgytől távolabb, egy a folyómederrel párhuzamos, keskeny platón kb. 200×80 m-es területen Árpád-kori edénytöredékeket gyűjtöttünk.

LISKA ANDRÁS

54. Bicske, Arany János utca 18.

(KÖH 21732)

(Fejér megye) Kö

2010. március 30-án a 1266/4 hrsz.-ú ingatlanon régészeti megfigyelést végeztünk. Az építómunkások által ásott árok mélysége nem haladta meg az 50–60 cm mélységet, gyakorlatilag a humuszrétegben folytak a munkálatok. A leendő építmény DNy-i sarkában középkori kemence maradványait találtuk: 40 cm vastagságban jelentkezett a beomlott kemenceboltozat átégett maradványa. Alatta jól elkülöníthető a platnirész. Az alapárok többi részén régészeti jelenséget nem tapasztaltunk.

A Szent László patak Ny-i oldali partvonalán végighúzódnak középkori lelőhelyet azonosítottunk, amely valószínű, hogy a lakott területek alatt is tovább húzódik. A lelőhely nagysága-kiterjedése jelen állapotban nem megfigyelhető.

FÜLÖP GYULA

55. Bicske, Pócaljai-dűlő

(KÖH 72923)

(Fejér megye) Ő, Á, Kk

A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat 2010. január 21–22-én próba-, majd április 6. és július 20. között